

BUDUĆNOST RADA

Kućno Izdanje

Zavodljivi svet rada na daljinu

Prekretnica ka novim slobodama u svetu
dostojanstvenog rada ili korak dalje u
prekarnost?

25.
Novembar

Via
Zoom

20
20

12:00 - 12:35 Uvodni Panel

U uvodnom panelu razmatraćemo glavne teme u vezi sa radom na daljinu*. Iako je rad na daljinu sa nama još od 1970, on je do skora podrazumevao angažman određenog tipa radnika (uglavnom onih bez stalnog zaposlenja) ili je njime bio obuhvaćen mali broj pojedina. Sa kovidom-19 započeo je masovni prelazak na rad van prostorija poslodavca.

Idući u susret tehnološkim promenama, Zakon o radu (2005) pravi razliku između formi rada van prostorija poslodavca, ali se tokom pandemije pokazalo da ova oblast nije dovoljno uređena, zbog čega su se i poslodavci i radnici i sindikati suočili sa brojnim nedoumicama. Na konferenciji ćemo govoriti o svim tipovima ove forme rada i rešenjima za njegovo regulisanje.

Na ovoj sesiji u centru pažnje će biti sledeće teme:

- Koliko tipova rada van prostorija poslodavca razlikujemo
- Nedostaci uređenja rada van prostorija poslodavca, kako u dokumentima Međunarodne organizacije rada (MOR) tako i u nacionalnim zakonodavstvima
- Sličnosti i razlike između rada na daljinu i platformskog onlajn rada na osnovu istraživanja CENTRA

*Rad na daljinu podrazumeva da radnik redovno obavlja poslove van prostorija poslodavca uz upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija. Iako postoji razlika između rada na daljinu i rada od kuće, ova dva termina se koriste kao sinonimi u Zakonu o radu (član 42), a i mi ćemo ih tako upotrebljavati u kontekstu ove konferencije.

12:35 - 13:35 PRVA SESIJA – VELIKA PODELA

Cilj sesije je da osvetli horizontalnu i vertikalnu podelu radne snage, koja je postala izuzetno vidljiva tokom pandemije, i otvori diskusiju o posledicama takvog pregrupisanja.

Jedan od najvidljivijih i najupečatljivijih efekata rada na daljinu koje je kovid-19 ubrzao nastao je kao proizvod digitalne transformacije. Tako je došlo do velike podele radne snage – na radnike koji će biti u stanju da rade na daljinu i one koji to neće moći. Ova podela je istovremeno horizontalna, i zavisi od sektora u kojoj radnik obavlja svoju delatnost, kao i vertikalna – viši menadžment će pre biti u poziciji da radi na daljinu, dok zaposleni uključeni u pojedine radne procese (na primer u proizvodnji, trgovini ili saobraćaju) nemaju tu mogućnost.

U ovoj sesiji diskutovaćemo o sledećim temama:

- Koji sektori u Srbiji su uspeli da prebace svoje poslovanje onlajn i pod kojim uslovima?
- Kako su institucionalni faktori uticali na sposobnost kompanija da prebace svoje poslovanje onlajn i organizuju rad na daljinu?
- Koje su sličnosti i razlike u pristupu pravima iz rada između radnika koji su nastavili da idu na posao i onih koji su počeli da rade od kuće?
- Dobri i loši primeri uređenja/organizacije rada na daljinu, ne samo tokom pandemije, nego i pre epidemije u različitim geografskim kontekstima.
- Koji su dugoročni efekti ove podele i kako bi ih trebalo razumeti iz perspektive Agende dostojanstvenog rada?

13:35 - 13:50 PAUZA / ONLAJN IZLOŽBA SAVE KNEŽEVIĆA

13:50 - 14:50 DRUGA SESIJA: NOVE RANJIVOSTI

Cilj ove sesije je da razotkrije nedostatke u trenutnom radnom zakonodavstvu i ugovorima o radu kada je u pitanju rad na daljinu, doprinese informisanosti donosilaca odluka u radnim sporovima (sudova i Agencije za mirno rešavanje radnih sporova) i pruži smernice za rad nezavisnih tela koja se bave diskriminacijom i pitanjima privatnosti.

Dok poslodavci u radu na daljinu vide nov način smanjivanja izdataka za poslovni prostor i prevoz radnika, sami radnici cene vreme provedeno sa porodicama i mogućnost da bolje organizuju rad u skladu sa sopstvenim prioritetima i potrebama. Ipak, iz perspektive Agende dostojanstvenog rada, rad na daljinu se u praksi pokazao daleko od savršenog.

U tri paralelne sesije ćemo razmatrati tri važna pitanja sa ciljem da predložimo odgovarajuća rešenja:

- Odnos između radnog vremena i vremena za privatni život, i kako se ta podela održava na žene i muškarce
- Uticaj nadzora i kontrole radnika na daljinu na njihovo pravo na privatnost
- Podela troškova rada na daljinu između radnika i poslodavaca i bezbednost na radu

Preporuke tri radne grupe biće predstavljene na završnom panelu.

14:50 - 15:05 PAUZA

15:05 - 15:40 ZAVRŠNI PANEL: OD RADA NA DALJINU DO RADA BEZ UGOVORA

Pre pandemije kovida-19, neki od tradicionalnih radnika nikada nisu imali prilike da iskuse rad na daljinu koji je svakodnevica gig radnika/frilensera. Kako istraživanja CENTRA pokazuju, fleksibilnost ovog rada ima svojih prednosti, ali oslabljuje veze ne samo između poslodavaca i radnika već i među samim radnicima, onemogućava radnike da preduzmu kolektivne akcije i ugrožava njihove identitete.

Ova sesija će biti posvećena sumiranju preporuka radnih grupa, prvenstveno za novi Zakon o radu, sa idejom da rad na daljinu unese nove slobode u svet dostojanstvenog rada i onemogućujući dalje smanjivanje sloboda i prava radnika.

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

International
Labour
Organization

 Sverige